

Molnár Ágnes, -Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

Jó gyakorlataim az énekórákon

Harminchat éve tanítok általános iskola alsó és felső tagozatán normál és zenei tagozatos osztályokban (a zenei tagozat időközben sajnos megszűnt), kb. 20 éve gimnáziumban. Ezen évek alatt több ízben tanítottam át a Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézetébe, illetve az Óvó- és Tanítóképző Intézetébe. Általában szakmódszertant, és az ahhoz kötődő tantárgyakat oktattam az ének-zene szakos tanár-, illetve a tanító jelölteknek nappali és levelező tagozaton egyaránt, illetve zeneóvodát is vezettem a szomszédos óvodában tíz éven át. Így elég jártasságra tettem szert a gyerekek és a fiatalok zenei nevelésében.

Leginkább az alsó tagozatosok zenei nevelése érdekel, hiszen az az időszak már és még nagyon alkalmas a komplex zenei fejlesztésre, illetve az énektanítás módszertana a maga alapvető folyamataival, és a minden órafázisra kitalált és alkalmazható játékos tanító/fejlesztő játékaival, melyeket az évek során mindig egy-egy előforduló probléma megoldására találtam ki. A játék, a játszás közbeni tanulás lehetővé teszi, hogy az ismeretek elsajátítása kevésbé legyen teher a gyerekeknek, így szinte észrevétlenül sajátíthassák el a nem könnyű zenei ismereteket, javítsák hibáikat, megtanuljanak igazán figyelni, hallani, minőségi zenei munkát végezni.

Játékos tanítási, begyakoroltatási módjaim ihletői mind egy-egy aktuális probléma megoldásaként jutottak eszembe, amikor a hagyományos módszerek nem voltak elég célravezetőek, vagy sikeresek. Többségük az alsósoknak készült, vagy az őket tanítani próbáló, nem elégséges tudású tanítójelölteknek. Az évek során szinte minden órafázishoz születtek játékaim.

1. **Daltanulás** - Sok gyerek nem hallja, nem érzékeli a saját hangját. Ha **bedugja a fél fülét**, elkezd hallani saját magát, és közben hallja a tanár éneklését is, sokkal tisztábban kezd intonálni. Egyedül is lehet gyakorolni, ha a tanár által okostelefonra felénekelte anyagot ilyen módon gyakorolják (egyik fül bedugva, a másik fülben fül dugóval szól a dal).

2. **Dalok begyakorlása:**

a **dal motívumonkénti körbeadogatása** a dalt mindig újra kezdve, ahol, aki nem jókor, nem a megfelelő résszel folytat, leguggol.

karmesteresdi – játék is, ahol az osztályt csoportokra bontjuk, s a középen álló karmester jelzi, hogy melyik csoport, csoportok folytatják az éneklést. Az új karmestert a legkevesebbet hibázó csoport választja meg a tagok közül

dalpárbaj csoportban és egyénileg

kánonpárbaj csoportban és egyénileg

3. **Ritmusok, az ütemmutatók, az ütemek szerkesztése:**

legókkal, ahol a negyed mérő a négypöttyös legó, s a kisebb-nagyobb legóalkatrészekből minden ritmusnak ritmusképletnek megvan a maga képe (1 pötty=ri, 2 pötty= ti, 4 pötty= tá, 8 pötty= táá, 16 pötty= táááá, stb.) Az ütemek készítését segíti, hogy mennyi pöttynyi hely vár kitöltésre. Így lehet legós ritmussort valódi ritmusokká átíratni, hangoztatni a lehető legtöbb lehetőség kiaknázásával, és fordítva is.

ritmust átadogatás kézzelvezetéssel

ritmusposta

ritmus-párbaj

ritmus ország-város, ahol megadott ütemmutatóban, megadott számú ütemszorból készít minden csapat a lehető legtöbbféle ritmusgyakorlatot a megadott ritmuskészletből.

Pontot csak a senki másnál elő nem forduló gyakorlat ér. Még egy pont szerezhető a hibátlan hangoztatással is.

ritmussor alkotás csoportban, amihez saját hangoztatási módot is kitalálnak. Bemutatja mindenki sorban a magáét, majd a karmester jelzi, mely csoportok szólaljanak meg. Így észrevétlen **ritmus többszólamúság** is kialakul.

mérő és a ritmus együtt hangoztatása - Ezt segítheti az okostelefon valamely metronóm alkalmazása is, de begyakoroltatható haladó mozgásos, mérőre történő lépés melletti ritmustapsolás, és dalénekléssel is.

4. szolmizáció

Ismert dal esetén **a még nem ismert hang bedűdolható-tapsolható**, míg a többi szolmizálhatják a megszokott módon.

hanglapok földre rakosgatása, és az azokon való **ugrálás**, illetve szolmizálva éneklés, ami egy videóból átvett, átalakított gyakorlat, de nagyon jól használható.

a dal hangjainak szétoztása a padsorok között, ahol minden csoport csak akkor énekel, amikor a saját hangja következik,

szolmizálás legókról a vonalrendszer megfelelő helyére téve

5. kottázás, kottaolvasás

Maestro androidos kottázó programja is, ami alkalmas a hangközök, hangsorok, előjegyzések, módosítások tanítására is, ráadásul a bekottázott dallam visszajátszható, transzponálható, változtatható a tempója, a lejátszás hangszíne, és többszólamúság bekottázására és visszahallgatására is jó, sőt képként, pdf-ként és midi-fájként is elmenthető, küldhető, így házi feladatnak is adható vele feladat, sőt az ábécés hangok is rögzíthetők általa.

Jungle music androidos alkalmazás segítheti a vonalrendszerben való tájékozódást, a hangok elhelyezését.

Best piano androidos alkalmazás a lekottázott zene lejátszása, vagyis az ábécés hangok gyakorlása mellett alkalmas a hangközök, hangsorok, előjegyzések, módosítások tanítására, gyakoroltatására is. alkotunk hangsort, hangközöket is.

üvegek összehangolása, megfúvása - Alkotunk hangsort, hangközöket, sőt egész kis dalt, dalrészletet is megszólaltathatunk velük.

6. Zenehallgatás:

Milyen szól, mi által szól? – hangszerismeret

7. Ének-zene szakmódszertan-könyv